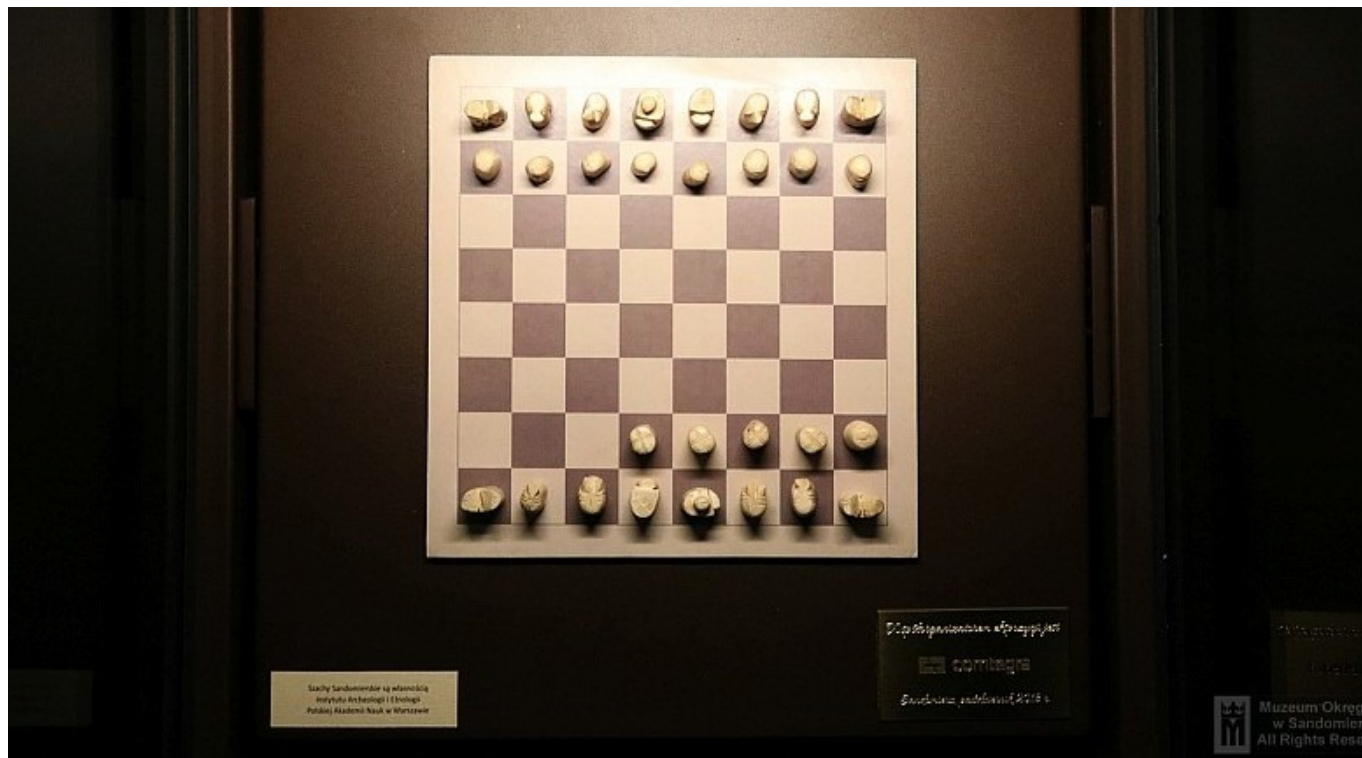

10 czerwca 2020

Wystawa „Szachy sandomierskie”

Muzeum Okręgowe w Sandomierzu zaprasza 10 czerwca o 15.00 na uroczyste otwarcie wystawy „Szachy Sandomierskie”. Wystawa będzie rzadką sposobnością oglądania oryginału XII-wiecznego zestawu bierek do królewskiej gry, odnalezione w Sandomierzu w 1962 r.

Szachy sandomierskie stanowią zestaw 29 bierek szachowych pochodzenia arabskiego, datowany na XIII/XIV wiek. Do pełnego zestawu 32 figur do gry dla dwóch osób brakuje trzech pionków. Wykonane ręcznie z poroża jelenia. Bierki szachów sandomierskich są niewielkie. Wysokość największej nie przekracza 25 mm. Prezentowane w rozstawieniu na beżowo-brązowej, współczesnej szachownicy. Biorąc pod uwagę rozmiar szachów sandomierskich można wnioskować, że stanowiły zestaw podróżny, a oryginalna szachownica była wykonana ze skóry. Zdobienie szachów stanowią proste linie nacięć oraz wykonane cyrkiem kółeczka. Mają jasnobezowy kolor. Różnice w głębokości rytu linii ornamentu i wyrazistości „oczek” odróżnia figury „czarne” od „białych”. Muzułmanie zgodnie z prawami Koranu nie mogą tworzyć realistycznych przedstawień istot żywych. Z

tego powodu przekształcili pierwotne hinduskie wzory figur w formy abstrakcyjne i geometryczne symbole. Jeden skoczek został „podrobiony”. Pierwotnie nie należał do zestawu. Został dorobiony później lub dołożony z innego, podobnego zestawu – zapewne po tym, kiedy oryginalny zginął. Figura posiada inne proporcje i ornament w postaci kółeczek wykonanych cyrklem o nieco mniejszej średnicy.

Szachy sandomierskie są najcenniejszym zabytkiem w zbiorach archeologicznych Muzeum Okręgowego w Sandomierzu. Zostały odnalezione w 1962 roku, podczas badań wykopaliskowych na Wzgórzu Staromiejskim w Sandomierzu przez Elagę i Jerzego Gąssowskich, archeologów z Polskiej Akademii Nauk.

Wzgórze Staromiejskie, na którym dokonano odkrycia, już przez Jana Długosza było nazywane „starym miastem”. W XI wieku na jego południowo-wschodnim skłonie powstała osada, która w kolejnych dwóch stuleciach rozwinęła się i rozprzestrzeniła, obejmując swoim zasięgiem całe wzniesienie. Około 1226 roku nastąpiła tam lokacja pierwszej gminy miejskiej na terenie Sandomierza.

Wstęp na wystawę jest wolny.